

سرمقاله

چگونه می توان ناترازی بانک ها را حل کرد؟

سید فرید پیمان مدیر مسئول

ناترازی به معنی عدم تعادل بین دارایی‌های بانک‌ها و بدهی‌های آنهاست. اخیراً در اولین اقدام بانک مرکزی طبق وعده ای که داده بود، واگذاری حق رای ۶۰ درصد از سهام بانک آینده به وزارت اقتصاد و مرحله بعدی ادامه همین برنامه برای دیگر بانک‌ها با شرایط مشابه است.

در واقع برخورد با بانک‌های ناتراز که با اضافه برداشت به افزایش و رشد پایه پولی و نهایتاً نقدینگی و تورم بیشتر کمک می‌کنند. جزو نخستین برنامه‌های رئیس کل جدید بانک مرکزی بود.

آنچه بدیهی است ناترازی زمانی اتفاق می‌افتد که تعادل بین دارایی جاری یک بانک با بدهی جاری آن به هم می‌خورد و بانک از بانک مرکزی قرض می‌گیرد و این یعنی رشد پایه پولی و دلیل اصلی تورم. نکته مهم این است که نرخ سود بانک مرکزی بالاتر از حد نرمالاست این نرخ نیز به این دلیل بالاست که بانک‌ها دائم از بانک مرکزی قرض بگیرند. در این مدل با توجه با نرخ بالای سود بانک مرکزی، بانک‌های ناتراز رفته رفته به سمت ورشکستگی پیش می‌روند.

به عقیده برخی یک از عوامل ناترازی بانک‌ها تسهیلات تکلیفی دولت است. دولت حدود ۲۰ درصد به تسهیلات تکلیفی و ۲۰ درصد به پروژه مسکن ملی و ... اختصاص دهند.

ناترازی بانک‌ها باعث می‌شود که بانک‌ها برای حفظ تعادل بین منابع و مصارف خود به اضافه برداشت از بانک مرکزی روی می‌آورند این موجب ناترازی بانک‌ها می‌شود و خود عامل افزایش نقدینگی در سطح جامعه.

واقعیت این است که نظام بانکی و صنعت بانکداری ایران از صنعت بانکداری دنیا عقب مانده است و نامرستیم حسابداری و سیستم منابع و مصارف در شبکه بانکی کشورمان، مطابق با استانداردهای روز دنیا نیست. در دنیا صنعت بانکداری از فضای دیجیتال و الکترونیکی خارج شده و بانک‌های هوشمند در نظام بانکی دنیا مطرح هستند و دیگر مراجعه حضوری مشتریان به بانک‌ها منسوخ شده اما بانک‌های کشورهای هنوز درگیر این موضوعات هستند و همین امر جذب منابع مالی را برای آنها سخت کرده است. هر چند تعدادی از بانک‌های خصوصی اقداماتی در این خصوص انجام داده اند ولی به دلیل عدم دسترسی به تکنولوژی روز دنیا که ناشی از تحریم‌های گسترده است هنوز با صنعت بانکداری دنیا فاصله زیادی دارند.

به عقیده کارشناسان یکی دیگر از دلایل ناترازی بانک‌ها تحمیل پروژه‌های کلان کشوری به بانک‌ها بدون احتساب سودآوری آن توسط دولت شمرده می‌شود. در اینجا بحث بر سر این نیست که از منابع بانک‌ها در این پروژه‌ها استفاده شود بلکه بایستی علاوه بر منابع بانکی از بازار سرمایه هم کمک گرفت تا بانک‌ها با ورود در چنین پروژه‌هایی متضرر نشوند.

اجرای یک پروژه زیرساختی با تامین مالی بانک‌ها، به یکباره ۴۰ درصد کل منابع یک بانک را درگیر می‌کند در حالی که امکان تامین مالی این پروژه به بخش‌های دیگر اقتصاد هم وجود دارد و اگر چنین تسهیلات تکلیفی وجود نداشته باشد بانک‌ها می‌توانند به طیف وسیعی از تولیدکنندگان و مردم عادی تسهیلات داده و سودآوری خود را تامین و مشکلات قشر عظیمی را از لحاظ نقدینگی حل نمایند. یکی دیگر از عوامل ناترازی بانک‌ها بدهی دولت به بانک است که برخی معتقدند حجم بدهی دولت به بانک‌ها فوق‌العاده بالا است و اگر دولت به صورت واقعی بدهی‌های بانک‌ها را پرداخت کند، تمام مشکلات ترازنامه بانک‌ها اصلاح می‌شود.

در نهایت می‌توان گفت در طی سالیان طولانی که درآمد کشور متکی به درآمدهای فروش نفت بوده است ما یک اقتصاد شبه دولتی و غیر رقابتی داشتیم که این وضعیت را به بانک هم تصدیق داده ایم و در مجموع اقتصاد ما یک رشد متوسط ۳ الی ۴ درصد و همواره یک تورم ۲۰ درصد را تجربه کرده است، البته این اعداد اکثراً با نوسانات بالا همراه بوده است و بانک‌های کشور در یک اقتصاد پر نوسان شکل گرفته است.

بنابراین با توجه به موارد اشاره شده تنها ورود دولت به اداره بانک‌ها چاره کار نیست و برای اصلاح وضعیت فعلی بانک‌ها که ناترازی یکی از آنهاست بایستی کل اقتصاد را تغییر داد و از یک اقتصاد شبه دولتی و غیر رقابتی به یک اقتصاد رقابتی رسید تا وضعیت بانک‌ها هم به تبع آن اصلاح شود، موضوعی که در وهله اول باید نیاز به این تغییر را باور داشت و بعد راه کارهای اقتصاددانان خیره و آگاه دراین زمینه را به کار برد.

در نخستین اجلاسیه ملی مردمی سازی دولت: رئیس‌ی: دولت باید از تصدی‌گری خود بکاهد در عمل به مردم میدان دادیم

سیزدهم وزارت نفت با ده‌ها شرکت دانش‌بنیان ارتباط داشت ولی در این دولت این ارتباط ۱۰ برابر شده و وزارت نفت حداقل با ۵۰۰ شرکت دانش‌بنیان در ارتباط است. آیت‌الله ریسیسی با تأکید بر اینکه آبرسانی به ۱۰ هزار روستا در این دولت هدفگذاری شده است، عنوان کرد: تاکنون به سه هزار روستا آبرسانی انجام شده است و این هدف تا پایان دولت به سامان می‌رسد.

رئیس‌جمهور گفت: با حضور مردم هیچ‌سختی در کار وجود ندارد. رئیس‌جمهور با بیان اینکه امروز بیشترین گزارشات نسبت به حرکت ضد انقلاب و معاندین در سیستم اطلاعاتی، توسط مردم کشف و خنثی می‌شود، گفت: مردم در سراسر کشور نسبت به وجود امنیت در کشور احساس مسئولیت میکنند. در سلامت اداری بیشترین گزارش به مردم اختصاص دارد.

وی تأکید کرد: در آغاز کار دولت ۷۰۰ خانواده به دلیل ابتلا به کرونا داغدار بودند ولی با کمک مردمی و تامین واکسن از سوی دولت شرایط بهبود یافت و مردم به آرامش دست یافتند. رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه نقش مردم در حوزه‌های مختلف مشهود است و نباید از آن غفلت کرد، بیان کرد: به مدیران دولت تأکید کردم در کنار خود از جمع‌نخبگانی مردم و افراد دانشگاهی مجرب و نیروهای مردمی با تجربه بهره‌مند شوند. میدان دادن سه تعاونی‌ها و حضور نیروهای مردمی بسیار اهمیت دارد. در تولید و بسیاری از حوزه‌ها نقش مردمی می‌تواند برجسته باشد.

آیت‌الله ریسیسی با تأکید بر اینکه دولت باید از تصدی‌گری خود بکاهد و بر نظارت خود بیفزاید، متذکر شد: باید در عمل این اتفاق بیفتد. برخی خصوصی‌های سازی در کشور انجام شد ولی غلط بود و درست به آن عمل نشد و مردم را آزرده کرد. در حالی که اصل خصوصی‌سازی و میدان دادن به بخش خصوصی و افراد کارآمد یک اصل و مورد توجه دولت است.

رئیس‌جمهور با اشاره به در پیش بودن حماسه

در بیست و چهارمین مجمع عالی فرماندهان سپاه: سردار حاجی‌زاده: ابرقدرتها از ایران در خواست خرید تجهیزات دفاعی دارند

نگران پدافند بودیم؛ اما امروز ما در موضع آفندی هستیم و دشمنان ما به دنبال تکمیل شبکه پدافندی خود هستند. فرمانده نیروی هوای فضای سپاه افزود: امروز ابرقدرتها که روزی ما با چند واسطه هم نمی‌توانستیم با آنها صحبت کنیم درخواست خرید تجهیزات پیشرفته و پدافندی از ما دارند. سردار حاجی‌زاده خاطر نشان کرد: امروز غرب به سرکردگی آمریکا و هم‌پیمانانش به مثابه دوتیغه چیچی عمل می‌کنند و قصد ضربه زدن

رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه دولت سیزدهم در عمل به مردم میدان داده است، گفت: دولت باید از تصدی‌گری خود بکاهد و بر نظارت خود

به گزارش خبرنگار حوزه دولت ایرنا، آیت‌الله سیدابراهیم رئیسی در نخستین اجلاسیه ملی مردمی‌سازی دولت که روز شنبه در سالن اجلاس سران برگزار شد، از ضرورت تحول سخن گفت و اظهار داشت: انقلاب اسلامی ما مبتنی بر دین بوده و انقلاب مردم پایه است که با رهبری امام به پیش رفت.

وی با بیان اینکه در نهضت‌ها و خیزش‌های دنیا، نیروهای مسلح، مخفی و زیرزمینی و یا گروه‌هایی از احزاب کار را پیش بردند، افزود: نیروی بسیج مردمی در دفاع مقدس نقش محوری داشت و قوت قلب به نیروی‌های مسلح میدان، نیروهای بسیج و مردمی بودند. رئیس‌جمهور با تأکید بر اینکه در حوزه‌های مختلف در کشور هر کجا که به مردم نقش داده شد موفق بوده ایم، اظهار داشت: دولت سیزدهم در عمل به مردم میدان داده و معتقد است در همه حوزه‌ها، دولت باید نقش هدایت و حمایت و نظارت را ایفا کند.

آیت‌الله رئیسی به موضوعات اجتماعی و مشارکت دادن مردم برای رفع آن اشاره کرد و گفت: کاهش مشکلاتی چون طلاق، اعتیاد، حاشیه‌نشینی شهرها و مفاسد اجتماعی و اخلاقی با نقش آفرینی مردم قابل تحقق است.

رئیس‌جمهور به حوزه فرهنگ نیز گریزی زد و گفت: در حوزه فرهنگ، موسسات اثرگذار فرهنگی هنری فعال در عرصه‌های اجتماعی و مساجد و هیات‌ها نقش اثرگذار مردم را باید مهم برشمرد. وی با تأکید بر اینکه در حوزه‌های علمی و کار فناوریانه، مردم باید نقش مهمی داشته باشند، اظهار داشت: در این دولت به موسسات دانش‌بنیان میدان داده شد و با هدایت رهبری به دستاورد‌های خوبی رسیده‌اند و کارکرد اثر بخشی داشته‌اند. وی به این نکته اشاره کرد که تا قبل از دولت

فرمانده نیروی هوای فضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گفت: امروز ابرقدرتها که روزی ما با چند واسطه هم نمی‌توانستیم با آنها صحبت کنیم درخواست خرید تجهیزات پیشرفته و پدافندی از ما دارند.

به گزارش خبرنگار دفاعی ایرنا، سردار سرتیپ پاسدار امیرعلی حاجی‌زاده در بیست و چهارمین مجمع عالی فرماندهان سپاه با اشاره به قدرت موشکی و پهپادی این نیرو، تولید قدرت در سپاه را عنایت‌خداي متعال توصیف و تأکید کرد: تلاش می‌کنیم تا قدرت موشکی و پهپادی خود را هر چه بیشتر ارتقا دهیم.

وی با مقایسه توان دفاعی ایران اسلامی در دوران جنگ تحمیلی با مقطع کنونی اظهار داشت: یک روز دشمن در موضع آفندی بود و ما

به اقتصاد ما را دارند؛ از این رو ما باید تلاش کنیم مشکلات اقتصادی را حل کنیم. وی بیان کرد: دشمنان ما امروز با تمامی امکانات و ظرفیت‌ها بسیج شده‌اند تا به ایران اسلامی ضربه بزنند؛ در این شرایط سپاه یار و مددکار دولت برابر تهدیدهای دشمنی‌ساز و خنثی‌ساز می‌تواند عمل نماید. فرمانده نیروی هوای فضای سپاه با بیان اینکه باید با جهاد تبیین، جوانان و نسل امروز را با پیشرفت‌ها آشنا کنیم، گفت: نیروی هوای فضای سپاه آمادگی دارد تا در کنار سایر نیروها، از سازمان بسیج مستضعفین حمایت کند؛ ما این امکان را داریم که برای نشان دادن میزان پیشرفت‌ها در حوزه‌های دفاعی و هوافضا بخشی از تجهیزات را در اختیار بسیج قرار دهیم تا از این ظرفیت برای جهاد تبیین بین جوانان و نوجوانان استفاده کند.

تجربه نشان داده است که مردم عمدتاً به بهای بنزین نسبت به سایر کالاها حساس‌ترند زیرا با افزایش قیمت آن، حمل و نقل کالاها گران و همچنین هزینه تردد و جابجایی مسافران افزایش می‌یابد که آثار آن بر افزایش سطح عمومی قیمت‌ها بسیار زود هنگام است که این حساسیت منطقی است و به گفته کارشناسان، در قیل از انقلاب هم بهای بنزین از ۶ ریال به ۱۰ ریال در هر لیتر افزایش یافت اما پی اعتراضات و ناآرامیهای مردم بلافاصله به قیمت سابق باز گشت.

شاید تجربه تکذیبهایی که خیلی زود رنگ واقعیت به خود میگیرند، باعث شده تا همچنان هر چند روز یک بار شاهد شایعه‌ای در خصوص گرانی بنزین باشیم و هرچند گفته شده تا انتخابات پیش روی مجلس، خبری از افزایش قیمت نیست ولی محدودسازی سوختگیری در جایگاهها، به شایعه‌ای دائمی از حکایت‌های احتمال گرانی بنزین دارد و برخی از شهروندان همچنان نگران افزایش قیمت بنزین در سال ۱۴۰۳ هستند.

کارشناسان معتقدند ادامه وضعیت فعلی یعنی عدم تصمیم جدی برای مدیریت بنزین میتواند تبعات خطرناکی برای کشور داشته باشد اما به اعتقاد آنها، راه‌های کمخطر و کم‌ریسکی نیز برای اصلاح وضعیت فعلی پیشروی دولت وجود دارد که این تصمیمهای قیمتی و غیرقیمتی میتواند از شرایط فعلی ناترازی عبور کرد.

به هر حال اکنون که تورم کالاهای اساسی به ویژه سبب معیشت، زندگی اکثریت جامعه را به خطر انداخته و معیار خط فقر را باید در تحلیلها جایگزین خط گرسنگی نمود هر گونه تفکر در مورد افزایش بهای بنزین نانوای است و اجرائی کردن آن در چنین بازه زمانی که جامعه از فقر و تبعیض ملتفت است، عواقب بسیار خطرناکتری از آبان ۹۸ را در پی خواهد داشت!

بدین ترتیب، بر اساس گفته مسئولان مربوطه، اکنون مصرف بنزین و گازوئیل از تولید بیشتر است و پیش‌بینی میشود که دولت در سال جاری مجبور به واردات این محصولات شود که از این رو چنانچه روند تولید پتروشیمیایی بهبود نیابد وقوع واردات بنزین و گازوئیل حتمی خواهد بود که با روند افزایشی دلار، هزینه بسیاری را بر جامعه تحمیل و زندگی را ربر اکثریت مردم سخت‌تر خواهد کرد که دولت باید از هم اکنون به فکر حل آن باشد!

کشور مُدام در پمپ بنزین‌ها باک اتومبیل‌ها را پر میکردند که مبادا شب پخوابند و صبح بیدار شوند و بنزین گران شده باشد و به دنبال بروز این شایعه و غیر علم تکذیب این خبر توسط مسئولان در ساعات اولیه خبر، شمار زیادی از پمپ بنزینهای سراسر کشور شلوغترین روزهای خود را پشت سر گذاشتند. در حالی که مقامات رسمی بارها صراحتاً تأکید می‌کنند که دولت تا پایان سال ۱۴۰۲ هیچ برنامه‌ای برای تغییر در قیمت بنزین ندارد اظهارات غیرمسئولانه برخی افراد، بر شعله شایعات بنزینی میافزاید و پس از اینکه تعیین سقف مصرف سوخت لغو شد آرامش به پمپ بنزین‌ها با بازگشت اما آنچه موجب آشفتگی هفته گذشته بود نشان از بی تدبیری مسئولان ذیربط داشت...

وجود داشته باشد از هر راهی میتوان بنزین را صادر کرد. جام ساز اضافه کرد: در حالی که با سرمایه‌گذارهای داخلی و خارجی و مرمت جاهها میتوان ظرفیت تولیدی را به دهه اول ۱۳۵۰ رسانید و ظرفیت تولیدی پترو پالایشگاهها را هم برای پوشش مصارف داخلی و هم صادرات فرآوردهای نفتی به جای خام فروشی افزایش داد لذا دولت باید هزینههای تولید و فرآوری را محاسبه کرده و محصولات نفتی را با افزودن سود شرکتی ملی نفت و گاز به مردم عرضه نماید. این اقتصاددان تأکید کرد: شرکت های خودروساز دولتی که محصولات بی کیفیت خود را چند برابر قیمت آنهم با روشهای انحصاری و تشدید تورم‌اند، و در زمینه سامانه سوخت هم عامل اصلی آلودگی هوا و سوخت بیش از استاندارد جهانی هستند.

وی با اشاره به اینکه بر اساس یافتههای مرکز پژوهشهای مجلس، مصرف سوخت خودروهای داخلی ۳ برابر مصرف استاندارد جهانی است اما مصرف سرنانه بنزین در کشور دو برابر میانگین جهانی است یادآور شد: لذا چنانچه خودروی

تأثیر شایعات مجازی و بی‌تدبیری حقیقی در جنجال بنزین از نگاه «عصر آزادی»

سریال بنزین تمام شد

عصر آزادی / شهرام صاق زاده

از سالهای پیش داستان بنزین به مسئلهای پیچیده‌ای تبدیل شده که حفظ نرخ فعلی آن یک درد و افزایش قیمت آن یک درد دیگر است زیرا بنزین کلید واژه‌ای است که هر از چندگاهی جنجال به پا می‌کند و در صدر اخبار قرار میگیرد و گاهی هم منجر به اعتراضات می‌گردد. طی سالهای گذشته همواره مباحث پیرامون افزایش قیمت بنزین و تغییر شیوه و میزان سهمیه‌بندی داغ بوده است، یک دسته بر این نکته‌انگشت میگذارند که قیمت بنزین نسبت به هزینه تولید و ارائه شده در جایگاهها پایین بوده و باید افزایش قیمت هر چه سریعتر صورت گیرد و در سوی مقابل، بسیاری از کارشناسان حوزه انرژی و مسائل اقتصادی بر این باورند که گرونه افزایش قیمت باید محاسبه شده و برنامه ریزی شده باشد. هفته‌ای که گذشت مردم مناطق مختلف

محمود جام‌ساز افزود: مسئولان مرتب در شیپور تبلیغات میدهند که متوسط مصرف جهانی بنزین در کشور اسراف‌کننده و دو برابر متوسط مصرف جهانی است و چنین القاء می‌کنند که با افزایش بهای بنزین میتوان مصرف را کنترل کرد زیرا شهروندان استفاده از خودرو را کاهش خواهند داد!

اقتصادی دولت نه بر استراتژی بلندمدت بلکه مبتنی بر برنامه‌های کوتاه مدتی است که به دلیل فقدان عقلانیت نظری عمدتاً نتایج غیرملطوبی را در پی دارد و در خصوص تولید و مصرف انرژی بویژه بنزین هم استراتژی مدون مبتنی بر اصول علم اقتصاد برنامه‌ریزی و طراحی نشده است.